

МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕЙТИНГИ ЯК ЗАСІБ УСУНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АСИМЕТРІЇ НА МАКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНІ

Пластун О.Л., к.е.н., доц.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

Дудкін О.В., к.е.н., ст. викладач

Сумський державний університет

Проблема асиметрії інформації є такою, що постійно розширює коло економічних феноменів, при яких вона відіграє значну роль. Цьому сприяє перехід до інформаційного суспільства та постійне зростання обсягів інформації необхідної для аналізу в області інвестування та оцінки ризиків.

На мікроекономічному рівні проблема асиметрії інформації вирішуються окремими підприємствами за допомогою пошуку інформації та надання ринкових сигналів – інформаційних заходів, які об'єктивно та з максимальною відповідністю реальному становищу інформують споживачів про характеристики продукції і особливості діяльності фірми.

На макроекономічному рівні ринкові сигнали мають формуватися і посылатися не окремими підприємствами, а сторонніми надгалузевими і наднаціональними суб'єктами. Окрім цього особливістю процесів усунення неповноти інформації на макrorівні є те, що ринкові сигнали містять дані не про окремі види продукції чи характеристики діяльності окремого підприємства, а про характеристики спільні для ряду компаній галузі, чи для компаній певної території. Таким чином можна стверджувати, що механізми елімінування інформаційної асиметрії на макrorівні суттєво відрізняються.

До процесів усунення інформаційної асиметрії на макrorівні відноситься складання міжнародних рейтингів, що оцінюють інвестиційні ризики. Інвестиційні компанії внаслідок обмежених ресурсів не здатні в повному обсязі оцінити усю можливу інформацію щодо потенційних об'єктів інвестування. З цим пов'язане утворення ряду рейтингів, індексів країн, регіонів, компаній за різними показниками, в тому числі їхньої конкурентоспроможності, інвестиційної та ділової привабливості. Застосування цих даних дозволяє інвестиційним компаніям уточнювати власні прогнози та оцінки, та спрощує прийняття інвестиційних рішень.

Серед засобів ранжування, що сприяють усуненню інформаційної асиметрії можна виділити такі, що оцінюють конкурентоздатність, інвестиційну привабливість, інвестиційні ризики, показники глобалізації, корупцію, динаміку економічних процесів тощо.

Існує значна кількість організацій, що здійснюють різного роду ранжування, тому для формування більш чіткого уявлення про них пропонуємо виділити чотири групи, залежно від типу організацій, а саме: науково-дослідні організації, міжнародні організації економічного та соціального розвитку, рейтингові агентства та інформаційні агентства.

Серед рейтингів, які складаються науково-дослідницькими організаціями найбільш відомими є рейтинг конкурентоспроможності, який розробляється Інститутом розвитку менеджменту (IMD, Швейцарія), та рейтинг за індексом економічної свободи (Index of Economic Freedom), який розраховується американським фондом «The Heritage Foundation».

Для рейтингів міжнародних організацій економічного та соціального розвитку інформаційною базою є макроекономічні показники та статистичні дані, а також, у ряді випадків, показники, що розраховуються за спеціально розробленими методиками, які узагальнюють найбільш значимі показники. Найбільш впливовим цієї групи є рейтинг ведення бізнесу, який розраховується Світовим банком.

Третьою групою суб'єктів, що здатні знизити інформаційну асиметрію на світовому ринку інвестицій є рейтингові агентства. Найбільш впливові з них – агентства Moody's та Standard & Poor's.

Останньою групою організацій, що складають рейтинги, є інформаційні агентства. Одним із впливових рейтингів цієї групи є рейтинг ризику країн, що складається двічі на рік журналом Euromoney. Опубліковані ним результати представляють перелік країн, розташованих залежно від величини інтегрального показника надійності.

Іншими представниками цієї групи рейтингів є рейтинг 100 кращих країн світу, що складається журналом Newsweek, та рейтинг країн з найбільш сприятливими умовами для бізнесу, який складається журналом «Форбс».

Таким чином можна зробити декілька висновків:

1) міжнародні рейтинги є ефективними інструментами, що сприяють елімінуванню інформаційної асиметрії, а велика кількість методик ранжування дозволяє інвестору отримати інформацію відносно усіх аспектів інвестиційної привабливості країни;

2) місця у рейтингах формують імідж країни, а ігнорування результатів рейтингів здатне призвести до фінансової ізоляції країни;

3) позиції, які посідає Україна в різних міжнародних рейтингах, формують вкрай неприглядний імідж. В очах іноземних інвесторів Україна є надто ризикованою та непривабливою для інвестування країною;

4) інформація щодо методології рейтингів у більшості випадків є прозорою, тому вітчизняні державні інститути мають можливість впливати на майбутні результати рейтингів у разі проведення відповідних реформ.

Зважаючи вищезазначене, ми вважаємо необхідним при розробці і реалізації державної фінансової політики та економічних реформ враховувати результати рейтингів, аналізувати динаміку позицій України з метою покращення інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів.

– Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19–21 червня 2012 року / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 96-97.